

Platform Aarde•Boer•Consument

Voorzitter: Hans Geurts

Secretariaat: Greet Goverde-Lips. Email: greetg800@gmail.com

Penningmeester: Guus Geurts

IBAN nr.: NL25ABNA0811993124

www.aardeboerconsument.nl

Jaarverslag 2016

Weer is er een jaar om en doen we hier verslag van onze activiteiten. Ook verzoeken wij u als donateur of vriend om ons ook het komend jaar geldelijk te steunen. (zie de oproep aan het eind van dit jaarverslag) Treurig genoeg moesten we dit jaar afscheid nemen van Marius Bouwmeester die de laatste jaren binnen ABC de melkveehouders vertegenwoordigde. Hij stond vele jaren op de bres voor een beter, rechtvaardig, landbouwbeleid. Hij overleed afgelopen zomer.

Protest tegen TTIP en CETA

De meest in het oog springende ABC-activiteiten hielden dit jaar (weer) verband met **het groeiende protest tegen de vrijhandelsverdragen TTIP (met de VS) en CETA (Canada)**. Op 22 oktober 2014 waren wij bij het eerste **TTIP-protest** op het Beursplein in Amsterdam. Het was een gure, regenachtige middag met zo'n **100** demonstranten die 'het paard van Troje' (TTIP) binnenhaalden en luisterden naar speeches van o.a. Ewald Engelen (hoogleraar geografie) en Sieta van Keimpema van de **European Milk Board**. Niet meer dan ongeveer 17.000 Nederlanders hadden toen gehoord van het TTIP vrijhandelsverdrag.

In **2015** demonstreerden wij op **10 oktober**, ook weer in Amsterdam, met zo'n **7000** mensen, ditmaal ook tegen het CETA-verdrag met Canada. In dit verdrag is het ISDS/ICS-mechanisme opgenomen voor arbitrage in geschillen tussen multinationals die zich door milieu- of sociale wetgeving beperkt wanen in hun winststreven, en overheden.

Onlangs, op 22 oktober 2016, waren we er weer bij. Ditmaal op het Museumplein en met 4 tractoren, want de boeren spelen een duidelijke rol in **het verzet tegen TTIP en CETA**. Dit mede dankzij Guus Geurts van Platform ABC die het hele jaar onvermoeibaar heeft gewerkt als coördinator van de landbouwcoalitie tegen TTIP. Hierin werken de boerenorganisaties **NMV** (melkveehouders), **NAV** (akkerbouwers), **DDB** (melkveehouders), **NVP** (varkenshouders), de **Vereniging voor Biologisch-Dynamische Landbouw en Voeding**, samen met **Bionext** (biologisch voedsel) **Milieudefensie** en **FNV Agrarisch Groen**.

In april presenteerden zij hun gezamenlijk manifest **Houd de Boerderij TTIP-vrij** aan de Tweede Kamer. Daarbij was ook een achtergronddocument (herzien in juli) met als titel **'TTIP en CETA een bedreiging voor de hoogwaardige Europese en Nederlandse landbouw, veehouderij en voedselvoorziening'**.

Zie: <http://aardeboerconsument.nl/bionext-sluit-zich-aan-ttip-en-landbouw-coalitie-brief-aan-europees-parlement-herziene-visie-gepubliceerd> en <http://ttipalarm.nl/milieu-en-voedsel/houd-de-boerderij-ttipvrij/>

Er werden meerdere gesprekken gevoerd met **minister Lilian Ploumen** van Handel en haar medewerkers, brieven naar het **Europees Parlement** gestuurd, meegewerkt aan Kamervragen en samengewerkt met andere maatschappelijke organisaties binnen de grotere **TTIP-Alarm Coalitie**. Momenteel wordt er aan gewerkt om zoveel mogelijk Europese organisaties achter ons landbouwmanifest te krijgen, om zo de stemming over CETA te beïnvloeden.

Een citaat uit ons **persbericht** dat wij ook naar de **Tweede Kamer** stuurden naar aanleiding van het Algemeen Overleg op 12 oktober: *"Uitgaande van deze concepttekst (voor CETA) worden onze zorgen bewaarheid dat deze geen extra waarborgen biedt om producten die met lagere milieu-, dierenwelzijns-, arbeids- of voedselveiligheidsstandaarden zijn geproduceerd, tegen te houden. Dat Europese standaarden op papier gewaarborgd blijven, biedt geen enkele garantie dat er via genoemde oneerlijke concurrentie toch niet een 'race to the bottom' ontstaat. Daarbij blijven Regulatory Cooperation en ICS (het arbitragemechanisme) nog steeds onderdeel van het verdrag."*

Wij zijn er trots op dat we zo'n duidelijke stem hebben in de discussie over de handelsverdragen CETA en TTIP. Jammer genoeg zijn de varkensboeren in het najaar (voorlopig) uit de coalitie gestapt hoewel ze nog wel achter het manifest blijven staan.

Bij ons gelobby tegen deze vrijhandelsverdragen en het huidige Europese landbouwbeleid geven wij ook aan waar we vóór zijn. Zeker nu door TTIP, CETA en de Amerikaanse verkiezingscampagne het onderwerp 'handel' weer op de publieke agenda staat. We propageren hierbij steeds het **Alternative Trade Mandate** dat samen met Europese organisaties is opgesteld. Zie onze eisen en het document 'Handel, hoog tijd voor een nieuwe visie': <https://www.somo.nl/nl/alternative-trade-mandate-een-nieuwe-koers-voor-het-eu-handels-en-investeringsbeleid/> Tijdens het **Nyeleni Forum** eind oktober in Roemenië, hebben we hier ook extra aandacht voor gevraagd.

Voedsel Anders Conferentie

Dit jaar is er nog een krachttoer geleverd: De **2^e Voedsel Anders Conferentie** kwam tot stand. Namens Platform ABC maakten Guus Geurts en Greet Goverde deel uit van de organisatie. Het was natuurlijk spannend of we de prestatie van 2014 konden evenaren. En jawel: op 12 en 13 februari bezochten ruim 1000 mensen het tweedaagse programma op de campus van de **Wageningen UR** met 60 workshops, theater en inspirerende sprekers als Jonathan Karpathios (restauranteigenaar), Jyoti Fernandes (boerin, UK), Irene Cardoso (Brazilië), Jan Douwe van der Ploeg, Martin van Ittersum, Niek Koning (WUR), Sieta van Keimpema (European Milking Board), Frits van der Wal (Ministerie van Buitenlandse Zaken), Piet IJzendoorn (Zonnehoeve) en nog vele anderen.

Dit keer gingen we ook het gesprek aan met WUR-medewerkers die we niet tot onze bondgenoten rekenen, en plenair met een medewerker van het Ministerie van Buitenlandse Zaken. Dat viel niet mee, het leek vaak op een *dialogue of the deaf*. Dat werd ruimschoots goedge maakt door de andere sprekers en **de vele levendige workshops** waarvan de verslagen op de **site van Voedsel Anders** staan:

<http://www.voedselanders.nl/verslag/>

De resultaten van sommige workshops werden later concreet gemaakt zoals de *korte ketens kaart* die nu op de VA-site staat en laat zien dat er al heel wat alternatieven voor de supermarkten bestaan. Hopelijk komen er in de toekomst naast bestuursleden van organisaties wat meer nieuwsgierige boeren op de VA-conferentie af. Dit keer vond de jaarlijkse **zadenbeurs** gelijktijdig in een naastgelegen gebouw plaats. Dat heeft goed gewerkt.

Gemeenschappelijk (Europees) Landbouwbeleid (GLB)

Het landbouwbeleid in de EU, **Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB)** genoemd, wordt voor 7 jaar vastgesteld. De huidige periode loopt van 2014 tot en met 2020. In de aanloop naar 2014 hebben wij ons flink ingespannen om samen met groepen uit andere EU-landen het GLB een andere kant op te trekken. We vroegen aandacht voor **meer regulering van de productie en minder 'vrije' markt**. We kregen enige marginale wijzigingen voor elkaar met voor de boeren niet altijd positieve financiële gevolgen: de 5% regeling, 5% van je land bestemmen voor 'natuur', wat in landen als Frankrijk met land dat bijvoorbeeld bestaat uit beboste hellingen, makkelijker is dan bij ons met 100% bebouwbare grond.

Nu al worden in Brussel en Den Haag weer piketpaaltjes uitgezet voor het GLB na 2020. Voor je het weet ligt het landbouwbeleid voor 2020-2026 op hoofdlijnen al weer vast. We proberen er daarom vroeg bij te zijn. De hoofdzaak blijft ons pleidooi voor **meer regulering (productiebeheersing) en marktbescherming tegen importen** van landbouwproducten die niet voldoen aan EU-standaarden op het gebied van milieu en arbeid.

Wel hebben we ons 'verhaal' in een nieuw jasje gestoken: Onder de titel **Naar een Europees voedsel- en landbouwbeleid met kostendekkende landbouwprizen in 2020** heeft ABC-lid Jacques van Nederpelt een reactie geschreven op de **Voedselagenda** die de regering in het najaar van 2015 naar de tweede Kamer heeft gestuurd. Zie <http://aardeboerconsument.nl/feedback-voor-e-regering-van-platform-abc>. Hierover hebben we een gesprek gevoerd met ambtenaren op het **Ministerie van Economische Zaken**. Dat zullen we ook volgend jaar doen.

Deelname aan tweede Nyeleni Forum voor voedselsoevereiniteit in Roemenië

Vier vertegenwoordigers van ABC en andere aangesloten organisaties zijn in oktober naar het Europa-brede **Nyeleni-forum voor voedselsoevereiniteit** in Cluj-Napoca (Roemenië) geweest. Daarin hebben we een goede bijdrage kunnen leveren binnen thema's als agro-ecologie, distributienetwerken, toegang tot land en andere hulpbronnen, landbouw- en voedselbeleid en alternatieve handelssystemen. Er zijn diverse Euro-

pese samenwerkingsverbanden rond deze thema's opgezet. Zie voor verslagen en meer informatie: <http://nyelenieurope.net/>

Discussie over bodem en gentech

Binnen ABC werd er nagedacht over het toenemende probleem van **bodemuitputting**. Daar kwamen we na de nodige discussie wel uit. Het resultaat is de notitie **Verantwoord bodemgebruik**. Zie onze site:

<http://aardeboerconsument.nl/wp/wpcontent/uploads/2013/02/bodem-visie-ABC.doc>

Lastiger lag de discussie over **transgenese en cisgenese**, die we onder andere voerden omdat sommigen van ons in oktober naar het **Monsanto Tribunaal** gingen (zie onze site voor het verslag) waar zeer afwijzend over **genetische modificatie** wordt gedacht. Voor onze akkerbouwers kan genetische modificatie met planteigen genen (cisgenese), dat ook door het veredelingsbedrijf Agrico zou kunnen worden uitgevoerd, mogelijk een aanlokkelijk alternatief bieden voor het veelvuldig gebruik van spuitmiddelen. Anderen binnen ABC vinden dat eerst proefondervindelijk bewezen moet zijn dat alleen de genen waarop gemikt wordt worden verplaatst en dat er geen onverwachte en ongewenste mutaties gaan optreden (voorzorgprincipe) Bovendien wordt elke vorm van genetische modificatie gewantrouwd door mensen die menen dat het een voorwendsel is om landbouw te (blijven) bedrijven op een manier die indruist tegen agro-ecologische principes.

En verder .....

- hebben we dit jaar versterking gekregen van **Franziska Nath en Harmen Riphagen**, twee enthousiaste jonge mensen uit Wageningen. Zij voegen inhoudelijk veel toe en hebben ook een deel van de secretariaatstaken overgenomen van Greet. We zijn daar erg blij mee.
- was het een beroerd jaar voor **de melkveehouders**. Door de afschaffing van de **melkquotering** is, zoals de **NMV** voorzien had, de productie veel te snel gegroeid, met als gevolg zeer lage melkprijzen en een te hoge mest (fosfaat) productie. Het aantal koeien moet nu weer ingekrompen worden. De onduidelijkheid over de te nemen maatregelen zorgt voor grote onzekerheid onder de boeren.
- vanwege de lage prijzen en de aanhoudende onrust over (fosfaat) maatregelen die wel (en wanneer dan?) of niet genomen gaan worden. En dat terwijl het zo simpel op te lossen is (Zie het **Melkverantwoordelijkheidsprogramma** van de **Dutch Dairymen Board**.)
- was de natte voorzomer en waren de uitzonderlijk **zware hagelbuien** een strop voor veel boeren.
- hebben we verschillende keren meegedaan aan acties tegen de **Wereldbank** die met haar **enabling business** ontwikkelingslanden stimuleert om buitenlandse bedrijven (multinationals) zo min mogelijk in de weg te staan op het punt van milieu- en arbeidsrechten. Dat is immers beter voor de handel.

Dat brengt ons weer terug bij het begin: de straffe neoliberale wind waar we via anti-TTIP en CETA- acties dwars tegenin zullen blijven gaan. Maar ..... er begint al wat te schuiven in Nederland en daarbuiten. Mede dank zij ons.

Daarom een vriendelijk verzoek:

Steun ons ook dit jaar weer met uw vriendenbijdrage van € 15.

Als u 20 euro of meer overmaakt, sturen wij u het boekje Acht mythen over Voedsel en Landbouw

<http://aardeboerconsument.nl/acht-mythen-over-voedel-en-landbouw>

(wel graag uw naam en adres vermelden)

Hartelijk dank voor uw steun.

Een fijne decembermaand en een goed 2017 toegewenst!

(Greet Goverde, secretaris, namens Platform Aarde Boer Consument)

- *Hebben wij uw (juiste) emailadres? Zo niet, wilt u die dan s.v.p. doorgeven aan greetg800@gmail.com? Het bespaart ons tijd en copieer- en portokosten.*
- *Platform ABC heeft de ANBI status en kan aangemerkt worden als een goed doel. Uw gift is daarmee onder voorwaarden aftrekbaar voor de belasting.*